

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FILOZOFSKI FAKULTET

Prof. dr. sc. Milica Lukić, nositeljica/voditeljica terenske nastave i izvoditeljica
Dr. sc. Vera Blažević Krezić, izvoditeljica terenske nastave

Odsjek za hrvatski jezik i književnost / Katedra za hrvatsku jezičnu povijest i hrvatsku dijalektologiju

Temeljni kolegij Staroslavenski jezik 2, Sveučilišni preddiplomski jednopredmetni studij Hrvatskoga jezika i književnosti, 1. godina, II. ljetni semestar ak. god. 2018./2019., 5 ECTS
Izborni kolegij Slavenska pisma, Sveučilišni preddiplomski jednopredmetni studij Hrvatskoga jezika i književnosti, 1. godina, II. ljetni semestar ak. god. 2018./2019., 4 ECTS

Srijemska Mitrovica, Republika Srbija

(četvrtak, 25. travnja 2019.)

Terenska nastava u Srijemskoj Mitrovici (Republika Srbija) studentima je ponuđena tijekom ljetnoga semestra ak. godine 2018./2019., a počiva na planu i programu nastavnih jedinica iz kolegija Staroslavenski jezik 1, Staroslavenski jezik 2 te Slavenska pisma. Tiče se oslikavanja društveno-povijesnih i kulturnih prilika u kojima su djelovali slavenski prosvjetitelji Sv. Braća Konstantin Ćiril i Metod. Iskustveno nas učenje u tome smislu odvodi na tlo nekadašnjega sjedišta Metodove Panonske (Moravske / Srijemske) nadbiskupije i među ostatke ranokršćanske bazilike Sv. Dimitrija, čiji je kult od presudne važnosti za razumijevanje života i djelovanja Sv. Braće, a unutar njega i za shvaćanje procesa širenja slavenske pismenosti krajem 9. stoljeća (i nadalje).

Postaje terenske nastave: obilazak lokaliteta prve kršćanske zajednice drevnoga Sirmija, napose u vezi s kultom Sv. Dimitrija Solunskoga / Srijemskoga (lokalitet Carske palače i Muzej Srijema, ostaci bazilike Sv. Dimitrija u Sr. Mitrovici; neoklasicistička crkva / (kon)katedrala Sv. Dimitrija, 1811.; pravoslavna crkva Sv. Dimitrija, Most Sv. Irineja i dr.); tragom obnovljene Srijemske/Sirmijske (nad)biskupije iz ranoga i razvijenoga srednjega vijeka u kontekstu naslova srijemskoga biskupa i metropolita („stolica Svetog Andronika“) koji 869. godine, posredstvom pape Hadrijana II., preuzima stariji od dvojice Svetе Braće – Metod(ije) iz Soluna, postavši biskupom u Panoniji (Panonsko-srijemska (moravska) nadbiskupija, sjedište u Sirmiju, današnjoj Srijemskoj Mitrovici), na golemome misionarskom području nastanjenom pretežno Slavenima.

ESG Certifikat
sustava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

U četvrtak 25. travnja 2019. studenti prve godine Preddiplomskoga jednopredmetnog studija Hrvatskoga jezika i književnosti uputili su se na terensku nastavu u Srijemsku Mitrovicu, praćeni profesoricama Lukić i Blažević Krezić, a u okviru kolegija Staroslavenski jezik (1) 2 i Slavenska pisma.

Naš je program započeo okupljanjem ispred Filozofskoga fakulteta u Osijeku u 6.45 sati. Na put smo krenuli u 7 sati, a za prijevoz je odgovornom bila osječka tvrtka Ortran. Pratilo nas je lijepo i sunčano vrijeme. Na granični prijelaz između Republike Hrvatske i Republike Srbije (Tovarnik : Šid) stigli smo oko 8 sati. Zadržavši se ondje 45 minuta, bez većih smo poteškoća nastavili svoje putovanje prema odredištu – glasovitom antičkom Sirmiju, gradu na Savi koji se nerijetko imenuje i *sremskom / srimskom / srijemskom* prijestolnicom.

Srijemska je Mitrovica grad (i savsko pristanište) smješten(o) u Vojvodini, srpskoj pokrajini koju rijeke Dunav, Sava i Tisa dijele na Banat, Bačku i Srijem. Mitrovica je podignuta na ruševinama antičkoga Sirmija – rimskoga grada u usponu još od 34. g. pr. Kr. – najprije kao srednjovjekovno naselje u sastavu Avarskoga Kaganata (od 6. do 8. st.), zatim kao grad kojim od 9. do 11. st. naizmjence upravljaju Bugarsko i Bizantsko Carstvo, a naposljetku i Ugarska – sve do osmanskih osvajanja između 1521. i 1526. godine. Grad je nazvan prema glasovitom srijemskom mučeniku Svetom Dimitriju Srijemskom (Solunskom), pogubljenom u Sirmiju početkom 4. stoljeća. Sveti Dimitrije zaštitnik je grada i Srijemske (katoličke) biskupije, a odnedavna mu je posvećena i središnja pravoslavna crkva, izgrađena u zapadnoeuropskom neoklasističkom stilu.

U Srijemsku Mitrovicu došli smo u jutarnjim satima (oko 9.30 sati), a stručni smo obilazak započeli šetnjom po Trgu Ćire Milekića. Krećući se pješačkom zonom gradskoga centra, razgledali smo mitrovačke upravne zgrade, sjedišta njihove znanstvene, odgojno-obrazovne i kulturne djelatnosti. Uočavali smo simbiozu različitih stilova gradnje – od vojnokrajiškoga baroka preko terezijanskoga stila sve do prežitaka socijalističke (i brutalističke) arhitekture – iz koje se istovremeno iščitava priča o multinacionalnoj, multikulturalnoj i multikonfesionalnoj Vojvodini. Nakon kratke stanke za okrepnu, uputili smo se prema pravoslavnoj crkvi Sv. Dimitrija.

Pravoslavna crkva Sv. Dimitrija prvobitno je bila posvećena Sv. Stefanu, a tek je nedavno njezinim titularom postao zaštitnik grada – Sveti Dimitrije Srijemski (Solunski). Izgradnja crkve započela je 1791., a završena je 1794. godine. Građevina je podignuta sredstvima samih pravoslavnih vjernika. Unutrašnje dekoracije i nabava potrebnoga inventara učinjeni su u prvim

desetljećima 19. stoljeća. Drvorezbarske radove izveo je Marko Vujatović iz Srijemskih Karlovaca (1810.). Samo nekoliko godina poslije ikonostas je oblikovao Arsa Teodorović, renomirani majstor toga vremena. Na ikonostasu se ističe ikona Svetoga Ireneja (Irineja) i scena njegova pogubljenja. Krajem 19. st. unutrašnja dekoracija crkve u jednom je požaru značajno oštećena, a obnavljanja koja su izvršena nisu mogla vratiti nekadašnji sjaj ikonama.

Kao reprezentativna monarhijska građevina, crkva je izgrađena u zapadnoeuropskom stilu, što znači da obiluje baroknim i klasicističkim stilskim obilježjima. Valja napomenuti kako crkvu – kao tipični pravoslavni hram – ujedno kraljiči i bizantski stil. Ulaskom naše skupine u opisanu sakralnu građevinu, zatekao nas je liturgijski obred Velikoga četvrtka. Bila je to jedinstvena prilika za slušanje živoga novocrkvenoslavenskog jezika Srpske pravoslavne crkve. Ono što smo na nastavi mogli čuti, a u literaturi pročitati, o njegovoj prošlosti i sadašnjosti – razvoju iz srpskoslavenskoga (i slavenosrpskoga) u novoruskoslavenski jezik (srpskoga izgovora) – sada smo *okusili* na terenu, iskustveno učeći. Domaćini su nam ukazali toplu dobrodošlicu. Naposljetu, jedna od liturgijskih pjevačica otpjevala nam je pjesmu Sv. Anastazije (Stošije), srijemske mučenice, a pravoslavni nam je svećenik (*jerej*) pokazao relikvije (*mošti*) Sv. Petke, konkretno njezin prst koji je čuvan u rumunjskome gradu Iašiu (Jašiju). Nakon boravka u pravoslavnoj crkvi Sv. Dimitrija, uputili smo se prema arheološkom lokalitetu Carske palače Sirmija.

U prijepodnevnim smo satima boravili u Carskoj palači (*palati*) Sirmija, jednom od najvažnijih arheoloških lokaliteta mitrovačkoga kraja. Ondje smo – uz stručno vodstvo – obišli dio sačuvana kompleksa ove rezidencijalne i administrativne Palače, doznavši kako se u glavnom gradu rimske provincije Panonije rodilo čak šest rimskih careva, baš na ozemlju Palače koju smo posjetili. Lokalitet Carske palače (*Sirmium Palatum Imperiale*) danas predstavlja glavni posjetiteljski centar Sirmija, a otkriven je sasvim slučajno, prilikom iskapanja temelja za izgradnju stambene zgrade 1957. godine. Konzervirani dio palače izgrađen je krajem 3. i početkom 4. st., a sastoji se od privatnih odaja vladara ispunjenih reprezentativnim mozaicima i različitim arhitektonskom dekoracijama, ali i očuvanim sustavom podnoga i zidnoga grijanja (*hipokaust*). Na lokalitetu je izložena i maketa Sirmija s okolinom (savskim otocima Kasija i Karbonarija koji danas više ne postoje). Ekonomski dio Palače nalazi se na otvorenom prostoru, nešto dalje od posjetiteljskoga centra, u parku iza Hotela Sirmijum. Ovi objekti podignuti su u 4. st., a služili su za skladištenje žita, ulja, vina i drugih namirnica potrebnih caru i dvorskoj administraciji. Saznali smo, među ostalima, kako se u Sirmiju nalazio reprezentativni rimski

circus – tzv. hipodrom – namijenjen ceremonijalnom predstavljanju vladara, održavanju konjskih utrka i sličnih (zabavnih) manifestacija. Za vladavine Flavijevaca tijekom 1. st. pr. Kr. Sirmij je stekao status kolonije. Dioklecijanovim reformama Carstva 279. postao je glavnim gradom provincije Druge Panonije (*Pannonia Secunda*). Od sredine 3. stoljeća – što je za sadržaj naših kolegija izrazito važno – u Sirmiju je postojala kršćanska zajednica. U doba tetrarhije (četverovlađa) ovaj grad postaje prijestolnicom rimskoga cara Galerija koji je vladao Ilirikom, Makedonijom i Grčkom. Od rimskoga Sirmija danas su sačuvani dijelovi obrambenih zidova i kula te ostaci javnih građevina – poput spomenute Palače, bazilike i vijećnice. Neposredno prije propasti Zapadnorimskoga Carstva Sirmij je bio pod vlašću Huna (oko 450.), Langobarda, Gepida, Istočnih Gota, a od 535. i Bizantskoga Carstva, u sastavu kojega ostaje sve do 582. kada su ga osvojili i razorili Avari i Slaveni. Unutar lokaliteta Carske palače promatrali smo likovne prikaze glasovitih srijemskih mučenika: Sv. Ireneja (Irineja), njegova đakona Sv. Dimitrija i Sv. Anastazije (Stošije). Tom smo prigodom doznali na koje se sve načine ovi sveci prikazuju u ikonografskoj tradiciji Istočne i Zapadne crkve (primjerice, Sveti Dimitrije Solunski / Srijemski prikazuje se kao rimski vojnik i kao đakon). Prije odlaska na mjesto sirmijske ranokršćanske bazilike Sv. Dimitrija, koja je starija i od one solunske, važne za duhovno sazrijevanje Sv. Braće Konstantina Ćirila i Metoda, doznali smo kako je Sv. Anastazija (Stošija) mučena za Dioklecijanovih progona kršćana, pa je mučeničkom smrću skončala 304. godine. Pokopana je u Sirmiju u vlastitoj bazilici, podignutoj nedaleko od bazilike Sv. Dimitrija. Relikvije su joj 458. prenesene u Carigrad u crkvu Svetoga uskrsnuća (*Anastasis*), otada crkvu Sv. Anastazije. Njezine je relikvije između 807. i 811. godine dobio zadarski biskup Donat, kao znak pomirbe Bizanta sa Zadrom, nakon čega su pohranjene u crkvi Sv. Petra u Zadru, otada crkvi Sv. Anastazije (Stošije). Do kraja 12. st. Sveta je Anastazija bila zadarskom zaštitnicom, otkada je – po zasluzi zadarskih benediktinaca – zaštitnikom grada postao njezin učitelj Sv. Krševan. Liturgijski spomen Svetе Anastazije 1967./1968. uvršten je u latinski i hrvatski *Misal Đakovačke* i srijemske biskupije, i to na dan 3. siječnja, a u *Misalu* iz 1990. na dan 15. siječnja. Njezine su se relikvije prenosile iz Sirmija u Carigrad pa u Rim te kasnije u Zadar, a 1976. dio je njezina svetoga praha vraćen iz Zadra u Srijemsku Mitrovicu.

Oko podneva naša se skupina zaputila prema Solarskom trgu gdje se nalaze ostaci ranokršćanske bazilike Sv. Dimitrija. Bazilika nije starija od 427. godine, ali prethodi 441. godini kada su Huni zauzeli Sirmij. Bila je impresivan sakralni objekt s tri broda i širokim transeptom, ukupne dužine preko 20 metara. Danas je sačuvan samo oltarski dijelom transepta

koji je izložen na neuobičajen način: u dijelu podruma suvremene stambeno-poslovne zgrade. Podrijetlo Sv. Demetrija / Dimitrija do danas nije posve razjašnjeno, a znanstvenici nisu zauzeli jedinstven stav o izvornom mjestu nastanka njegova kulta, unatoč tomu što postoji autentični srednjovjekovni izvor za proučavanje njegova života i djelovanja – hagiografski tekst *Čudesa svetog Demetrija*. Ranu prisutnost kulta Sv. Demetrija u Solunu teško je ustanoviti, prvenstveno zbog nedostatka konkretnih (materijalnih) izvora. Poznato je kako se njegov kult mogao razviti i na mjestu nekadašnjih poganskih svetišta koja su bila posvećena božici Demetri. Neki su njegove korijene prepoznivali u štovanju Dioniza ili Kabira. Tragovi njegova štovanja, pronađeni među ranobizantskim solunskim građevinama (npr. Rotundi i bazilici Sv. Dimitrija iz 5./6. stoljeća) uglavnom nastaju oko 450. godine, što znači da se sredina 5. stoljeća uzima kao najvjerojatnije razdoblje pojave kulta Sv. Demetrija / Dimitrija u Solunu (tzv. Dimitrije Solunski). Valja naglasiti kako većina modernih povjesničara drži da povijesni Demetrije, mučen u Solunu, nije postojao. Naznačene je stavove najavio ugledni bolandist Hippolyte Delehaye tvrdeći kako povijesnoga Demetrija treba tražiti u osobi istoga imena iz Sirmija, čije se mučeništvo prema Sirijskom brevijaru slavilo 9. travnja, dok je solunski kult nastao kao posljedica translacije relikvija. Kult Sv. Demetrija najvjerojatnije je nastao u Sirmiju pa je u Solun preseljen zajedno sa sjedištem prefekta. Također, sredinom 5. stoljeća iz Sirmija odlazi biskup. Valja podsjetiti kako su prvi biskupi drevne Sirmijske biskupije bili Epenet i Andronik, učenici apostolskih prvaka – Sv. Petra i Pavla.

Kao veliki rimski grad Sirmij je bio i značajno kršćansko središte. Zato je Crkva u njemu prisutna još od prvih kršćanskih vremena. O kršćanstvu u Sirmiju svjedoče brojni mučenici koji su dali svoj život za kršćanstvo početkom 4. st.: Sveti Irenej, biskup; Sv. Anastazija, Sv. Sinerot, Sv. Montan i brojni drugi. Među njima je zasigurno najpoznatiji Sv. Dimitrije, đakon biskupa Ireneja. On je pogubljen pred Uskrs – 9. travnja 304. (ili 306.), a danas po njemu ovaj grad nosi ime i stoji pod njegovom nebeskom zaštitom. Poslije mučeništva, relikvije Sv. Dimitrija prenesene su u Solun, stoga se njegov kult prenosi i na kršćanski Istok (ondje znan kao Dimitrije Solunski, u katolika kao Dimitrije Srijemski). Sirmijska metropolija ostaje jaka i ugledna sve do najeze Avara 582. kada je Sirmij oslobođen. Do 13. st. Sirmijska biskupija spominje se još samo 869./870. godine kada je papa Hadrijan II. imenovao Sv. Metoda za nadbiskupa i metropolita sirmijskoga. Kršćanski život ponovno će zaživjeti 1229. godine kada Grgur IX. obnavlja Srijemsку biskupiju, a u Srijemskoj Mitrovici osnovan je benediktinski samostan Sv. Ireneja. Vjerski život prosperira do turskoga vremena – 1521. Za vrijeme turske vlasti, Župa se spominje još 1665. godine. Nakon oslobođenja od Turaka, Župa je obnovljena – 1743. godine. Govoreći o župnoj crkvi moramo se sjetiti brojnih bazilika koje su građene još u prva kršćanska

vremena (temelje jedne vidjeli smo u centru grada). Današnja katolička crkva Sv. Dimitrija sagrađena je 1811. godine u neoklasicističkom stilu, a posvećena je 30. lipnja 1811. Zaštitnik crkve, kao i čitava grada, bio je i ostao Sveti Dimitrije zbog čega nas ne treba čuditi da je njegov likovni prikaz zauzeo centralno mjesto na oltaru istoimene crkve, uz pobočne prikaze slavenskih apostola – Konstantina Ćirila i Metoda. Inače, katolička crkva Sv. Dimitrija svojom unutrašnjošću podsjeća na osječku donjogradsku župnu crkvu Preslavna Imena Marijina. Ondje nas je dočekao svećenik Ivan Zrno, rođenjem Srijemac / Otočanin. Održavši kratko predavanje o povijesti srijemskoga kršćanstva, posebno je naglasio njegovu čirilometodsku sastavnici. Katolička Srijemska biskupija sa sjedištem u Mitrovici sufraganska je biskupija Đakovačko-osječke metropolije od 2008. godine. Ta je Nadbiskupija nastala sjedinjenjem Srijemske i Bosanske dijeceze, čiji su zaštitinici Sv. Dimitrije i Sv. Ilija. Prvi biskup sjedinjenih dijeceza bio je Matej Franjo Krtica iz Rijeke (ustoličen 20. ožujka 1774.). Papa Pio VI. pripojio je 1778. novonastaloj biskupiji Osijek i Petrovaradin, a 1870. iz Pečuške biskupije 21 župu te iz Zagrebačke biskupije 10 župa u okolini Broda. Područje sjeverne Slavonije i Baranje stavljeno je pod upravu đakovačkoga biskupa 1923. godine, a 1968. posve je pripojeno Biskupiji. Dana 18. studenoga 1963. promijenjeno je njezino ime u Đakovačka ili Bosanska i Srijemska biskupija, često skraćeno kao Đakovačka i Srijemska ili Đakovačko-srijemska biskupija. U lipnju 2008. papa Benedikt XVI. utemeljio je novu Đakovačko-osječku metropoliju, dodijelivši joj sufraganske biskupije – Srijemu i Požešku. Godine 2018. preuzvišeni Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup, uz opću je suglasnost, u zajedništvu s drugim biskupima Pokrajine, odobrio izbor Sv. Ćirila, monaha, i Metoda, biskupa, za zaštitnike navedene crkvene pokrajine. Potom je pismom od 30. kolovoza 2018. usrdno zamolio da se taj izbor i odobrenje potvrde prema Odredbama o postavljanju Zaštitnika. Slijedom toga, Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, snagom ovlasti koje joj je podijelio vrhovni svećenik FRANJO, nakon što je sve navedeno pažljivo razmotrila, utvrđuje da su izbor i odobrenje doneseni u skladu s pravnim propisima, prihvaća molbu te SVETOG ĆIRILA, MONAHA, I METODA, BISKUPA, potvrđuje ZAŠTITNICIMA ĐAKOVAČKO-OSJEČKE CRKVENE POKRAJINE sa svim pravima i liturgijskim povlasticama, u skladu s odredbama koje iz njih proizlaze.

Rane popodnevne sate proveli smo u Muzeju Sr(ij)ema razgledavajući – uz vrsno stručno vodstvo – sačuvane predmete i objekte iz vremena antičkoga Sirmija, među kojima posebno mjesto zauzimaju ostaci oltara, žrtvenika i grobnica / sarkofaga, potom kovanice, oruđe, nakit i (purpurne) skulpture. Muzej Sr(ij)ema smješten je na Trgu Sv. Stefana. Njegov stalni postav

čine kameni spomenici antičkoga (rimskoga) razdoblja. Većina je prikupljena slučajnim iskapanjima unutar gradske jezgre, odnosno u poljima njezine okolice. Posebno se ističu sačuvani i izloženi sarkofazi i nadgrobni spomenici čije su plohe ispunjene vidljivim natpisima. Te su skulpture ukrašene mitološkim prizorima ili prikazima pokojnika i fantastičnih životinja. Muzej Sr(ij)ema posjeduje velik broj žrtvenika iz 2. i 3. stoljeća – njih čak 79 s očuvanim natpisima. Među najljepšima je onaj podignut centurionu Titu Kominiju, rođenom u današnjoj Francuskoj. Muzej je izgrađen na temeljima nekadašnje gradske vile (*Villa Urbana*). Pouzdano se zna da je pripadala običnom građaninu Sirmija, a ne vladaru, no toliko bogatom da točna veličina kompleksa vile još uvijek nije utvrđena. U okviru lapidarija Muzeja Sr(ij)ema *in situ* je izložena jedna od prostorija vile koja je služila za svečana primanja. Ispunjena je bogatim i složenim podnim mozaikom, najvećim otkrivenim u Sirmiju. Nažalost, mozaik je prilikom konzervacije oštećen neodgovarajućim zaštitnim sredstvima. Lapidarij Muzeja Sr(ij)ema krasiti jedan mramorni sunčani sat, najvjerojatnije oblikovan za potrebe ugledne latinske patricijske obitelji oko 100. godine. S njegove prednje strane vidimo prikaz grčkoga titana Atlasa koji na leđima nosi sunčani sat (nebeski svod) u obliku školjke, a sa stražnje se strane nalaze grčki junak Heraklo i njegov polubrat Ifiklo. Unutrašnjost Muzeja sazdana je od nekoliko prostorija ispunjenih eksponatima organiziranim po kronološkom ključu, od prapovijesti do modernoga doba. Jedna je prostorija Muzeja posvećena rimskoj vojsci, odnosno prikazu njihove opreme s impozantnim primjercima mačeva i rimskoga koplja. Nadalje, izloženo je poljoprivredno oruđe korišteno u proizvodnji hrane uz razne alatke rabljene u obradi drva i u ribolovstvu. Osobito je značajna zbirka sirmijske keramike nastale između 1. i 4. stoljeća. U vlasništvu Muzeja nalazi se i zlatni avarske pojasevi iz 6. stoljeća čiji je hologram, praćen ostalim avarskim izlošcima, prikazan u jednoj od muzejskih prostorija.

Kasne popodnevne sate proveli smo u obilasku grada, a posebnu smo pozornost posvetili crkvi Svetoga Stefana, pješačkom mostu Sv. Irineja koji povezuje Mačvansku i Srijemsку Mitrovicu te arheološkom lokalitetu Žitnoga trga. Kompleks Trgovačko-zanatske četvrti na današnjem Žitnom trgu vjerojatno je najpoznatiji dio iskopina antičkoga Sirmija, svakako i najdostupniji budući da se nalazi na otvorenom gradskom prostoru te da je nedavno obnovljen. Ostaci građevina nekada su činili zanatske radnje, prodavaonice i gostionice, tzv. centar javnoga života Sirmija još od kraja 3. stoljeća. Uz predstavljeni lokalitet otkriveni su ostaci gradskih zidina i 11 metara široke glavne gradske ulice koja se prostirala u smjeru *istok – zapad* (tzv. *decumanus*).

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

Ostatak smo vremena proveli družeći se i objedujući u ugodnom ambijentu restorana Sojenica nakon čega smo, oko 18 sati, krenuli put Osijeka. U povratku nas je zatekla gužva na graničnome prijelazu pa smo u Osijek stigli u večernjim satima, obogaćeni novim znanjima i ugodnim iskustvima.

Putovanje u Srijemsku Mitrovicu doživjeli smo kao *izrazito sadržajno i kvalitetno učenje na terenu*, ostvareno u vidu ponavljanja i nadogradnje temeljnoga (paleoslavističkoga i gramatološkoga) gradiva, odnosno usvajanja potpuno novih povijesnih, kulturnih i filoloških sadržaja i iskustava vezanih za prošlost i sadašnjost Srijema – prostora koji višestrukim geografskim, kulturnim i duhovnim vezama sjedinjuje dvije susjedne države, Hrvatsku i Srbiju.

Izvješće su pod mentorstvom prof. dr. sc. Milice Lukić i dr. sc. Vere Blažević Krezić sastavili studenti prve godine Jednopredmetnoga preddiplomskog studija Hrvatskoga jezika i književnosti (Ana Babok, Valentina Bosanac, Marijana Ljulj, Josip Hrženjak i Ana Sakač).

SVETI VELIKOMUČENIK DIMITRIJE MOLITVA ZA SVE PUTNIKE I VOZAČE

Gospodine, Bože, koji si pravi Put, Istina i Život, smiluj se meni nedostojnomu i budi mi suputnik na ovome putu. Sačuvaj me od iskušenja, od svake prevare i pakosti, zlih duhova i zlih ljudi. Održi me u pravdi i istini po zapovijedima Tvojim. Neka se vratim u zdravlju duše i tijela, jer Tvoje je carstvo, i sila, i slava Oca, Sina i Svetoga Duha sada i uvijek, u vijeke vjekova. Amen.

GALERIJA FOTOGRAFIJA

Pravoslavna crkva Sv. Dimitrija

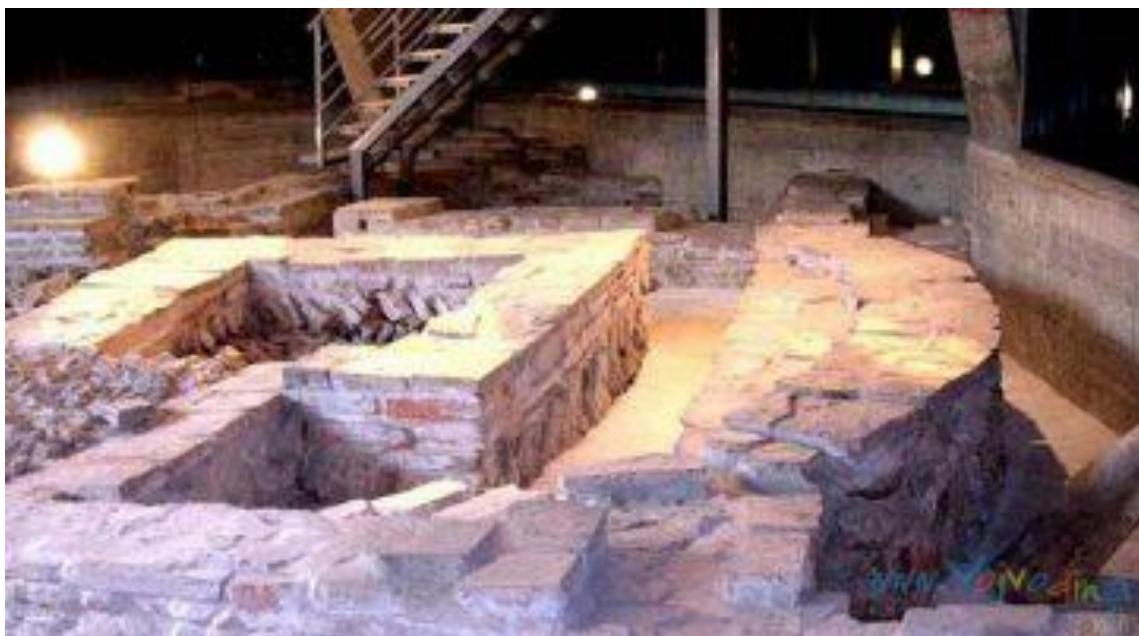

Carska palača i ranokršćanska bazilika Sv. Dimitrija

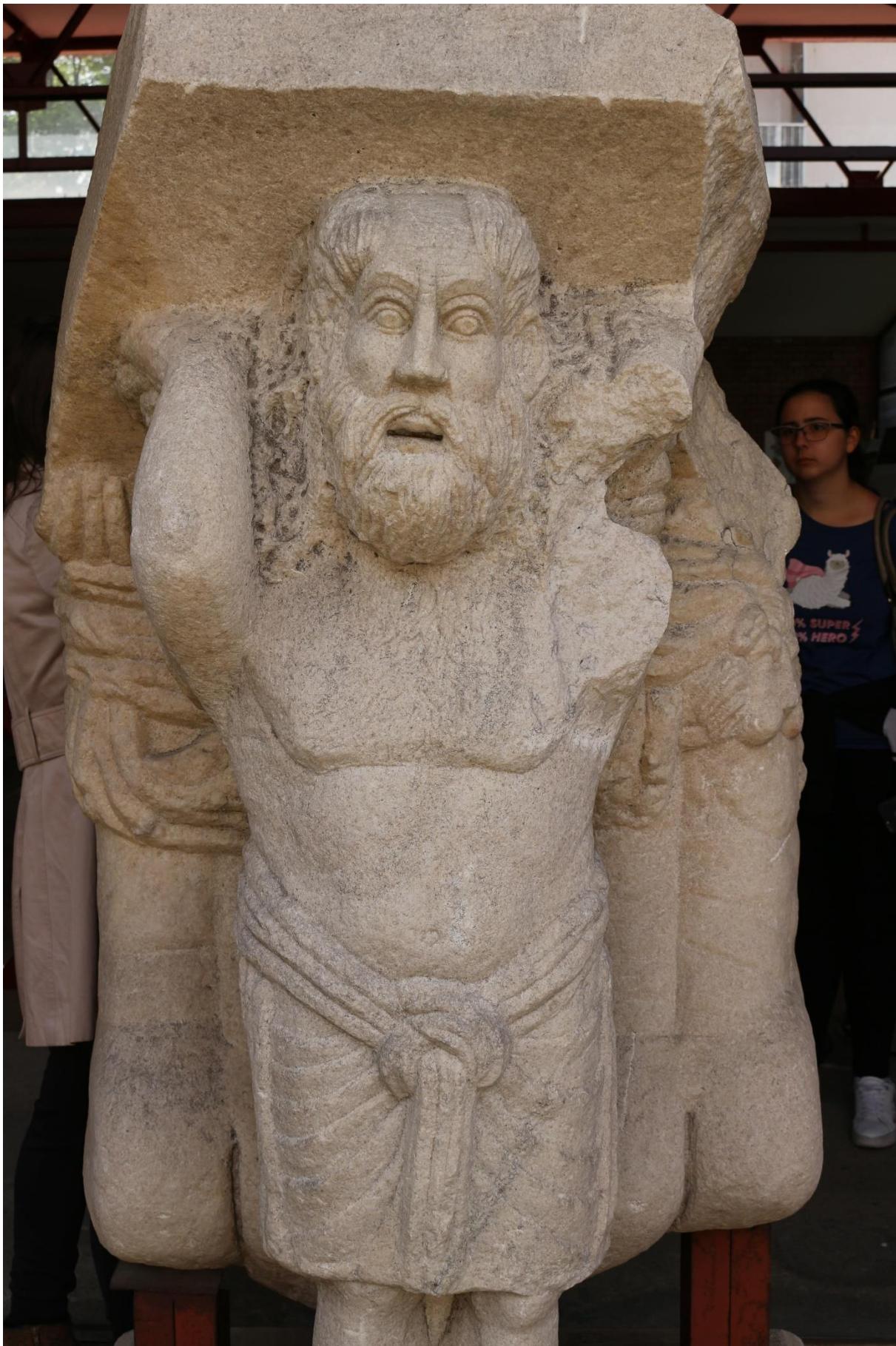

Muzej Sr(ij)ema

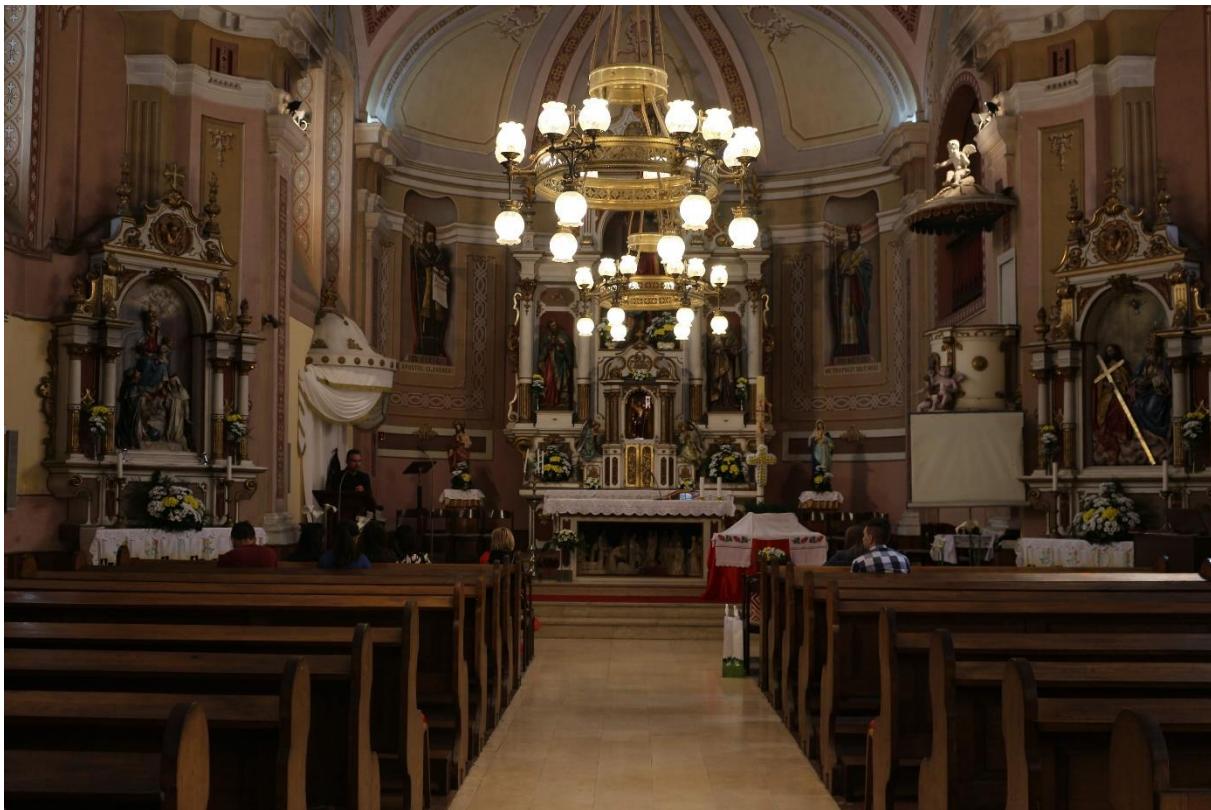

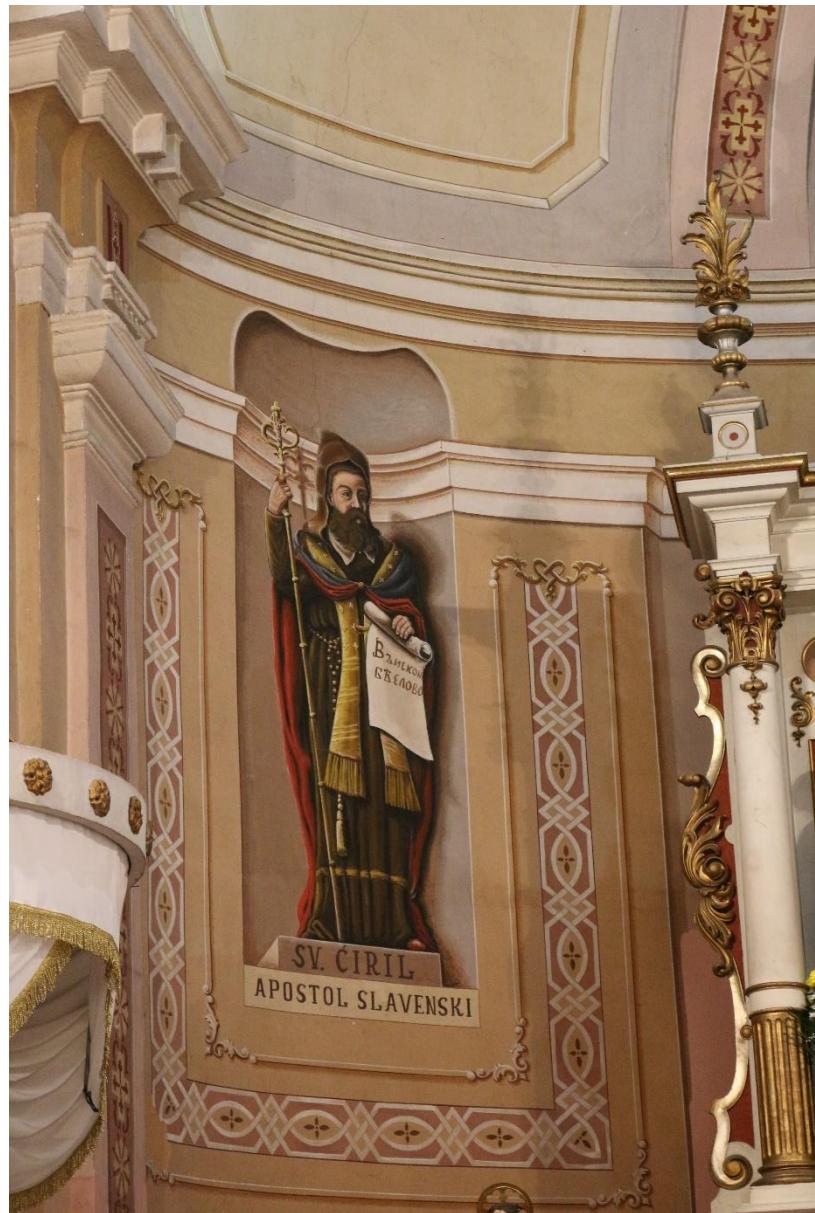

Katolička crkva (katedralni hram) Sv. Dimitrija

Žitni trg i restoran Sojenica na Savi

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju